

HAFTAYA BAKIŞ

ABD’de tarım dışı istihdam beklentilerin oldukça altında arttı.

Geçtiğimiz hafta küresel piyasalarının en önemli gündem maddesi ABD’de açıklanan istihdam verileriydi. ABD’de Mayıs ayında tarım dışı istihdam artışı 138 bin kişi ile 185 bin kişi olan tahminlerin oldukça altında gerçekleşirken, işsizlik oranı %4,3 ile Nisan 2000’den bu yana en düşük seviyesine geriledi. İşsizlik oranındaki düşüşte iş aramaktan vazgeçen kişilerin işgücü piyasasından ayrılması da etkili oldu. Ortalama saatlik ücretlerde ise beklentilere paralel olarak aylık bazda %0,2’lik yükseliş kaydedildi. Mart ve Nisan aylarına ilişkin tarım dışı işitiham artışı verileri aşağı yönlü revize edilirken, beklentilerden olumsuz bir tablo çizen istihdam verileri Haziran’dan sonraki dönemde faiz artırımını beklentilerinin zayıflamasına neden oldu. Fed’in Haziran toplantısında faiz artırımına gideceği yönündeki beklentiler ise korunuyor.

ABD’de Nisan’da kişisel gelirler ve harcamalar aylık bazda beklentiler paralelinde %0,4 arttı. Bu dönemde, ücretlerdeki artış gelirler tarafını desteklerken, dayanıklı tüketim malı talebindeki yükseliş de harcamaları olumlu yönde etkiledi. Enflasyon göstergesi olarak izlenen gıda ve enerji hariç kişisel tüketim harcamaları (PCE) fiyat endeksindeki yıllık artış hızı %1,9’dan %1,7’ye geriledi. Mayıs ayında tahminlerin altında kalan tüketici güveni önümüzdeki dönemde tüketim harcamalarının bir miktar yavaşlayabileceğine işaret etti. Üretim tarafında ise, Mayıs’ta ISM imalat sanayi endeksi yeni siparişler ve üretimde güçlü bir görünüm sergiledi. Söz konusu veriler beklendiği gibi ABD’de ekonomik büyümenin daha ılımlı bir patikaya oturmaya başladığını teyit etti.

Euro Alanı’nda işsizlik oranı son 7,5 yılın en düşükünde...

Euro Alanı’nda işsizlik oranı Nisan’da %9,3 ile 2009’dan bu yana en düşük seviyesine geriledi. İmalat PMI da Mayıs’ta 57 ile yaklaşık son 6 yılın en yüksek seviyesine çıkarak yeni siparişler ile üretimin güçlü seyrini sürdürdüğünü gösterdi. Diğer taraftan, öncü verilere göre tüketici enflasyonu Mayıs ayında %1,4’e gerilerken, tüketici güveninde de düşüş kaydedilmiş olması henüz iç talebin istikrarlı bir yapıya oturmamış olabileceği yönünde algılandı. Avrupa Merkez Bankası’nın (ECB) bu hafta gerçekleştireceği toplantı piyasalar tarafından yakından izlenecek. Ayrıca, 8 Haziran’da İngiltere’de genel seçimler düzenlenecek. Son anketler, Theresa May liderliğindeki Muhafazakar Parti ile Jeremy Corbyn liderliğindeki İşçi Partisi arasındaki farkın giderek daraldığını gösteriyor.

Çin’de imalat sanayiine ilişkin öncü göstergeler karışık sinyaller verdi.

Çin’de resmi imalat PMI verisi 51,2 ile beklentilerin üzerinde açıklandı. Bu durum piyasalarda Çin ekonomisinin beklenenden daha iyi bir büyüme performansı sergileyeceği yönündeki umutları artırdı. Diğer taraftan, daha çok KOBİ ölçeğindeki firmaların aktivitesini yansıtan Caixin imalat PMI verisi Mayıs’ta 50 eşik değerinin altına gerileyerek üretimin yavaşladığı sinyalini verdi. Son 11 ayın en düşük seviyesine inen Caixin endeksi, altyapı yatırımları ve inşaat sektöründeki büyümenin ekonomik aktiviteyi ne ölçüde desteklediği ve bu etkilerin ekonominin geneline yayılıp yayılmadığı konusunda soru işaretleri yarattı.

HAFTALIK VERİLER

	26.May	2.Haz	Değişim		26.May	2.Haz	Değişim
BIST-100 Endeksi	97.533	98.868	% 1,4 ▲	EUR/USD	1,1182	1,1280	% 0,9 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%11,10	%10,79	-31 bp ▼	USD/TL	3,5767	3,5086	-% 1,9 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,25	%2,16	-9 bp ▼	EUR/TL	3,9995	3,9595	-% 1,0 ▼
EMBI+ (baz puan)	325	328	3 bp ▲	Altın (USD/ons)	1.267	1.280	% 1,0 ▲
EMBI+ Türkiye (baz puan)	284	288	4 bp ▲	Petrol (USD/varil)	51,3	48,6	-% 5,2 ▼

bp: baz puan

Yurt içi ekonomik aktivitede toparlanma sürüyor.

Yurt içinde **imalat PMI verisi** Mayıs'ta 2013 yılsonundan bu yana en güçlü artışını kaydederek 53,5 seviyesine yükseldi. Üretim, yeni siparişler ve istihdamda kaydedilen iyileşme paralelinde imalat sanayiindeki toparlanmanın ivme kazandığı görüldü. Böylece, imalat sanayiindeki canlanma, önceki hafta açıklanan ve kapasite kullanım oranının son 4 yılın en yüksek seviyesine çıktığını gösteren verileri teyit etti.

Dış ticaret açığı genişledi.

TÜİK verilerine göre Nisan'da ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre %7,4 artarak 12,8 milyar dolar olurken, ithalat %9,9 artışla 17,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı %16,7 artışla 4,9 milyar dolara yükseldi. Bununla birlikte, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ihracatın bir önceki aya göre azaldığı dikkat çekti. İmalat sanayiinin alt sektörleri incelendiğinde, motorlu kara taşıtları ihracatının yeni modellerin piyasaya sürülmesinin de etkisiyle gerek Nisan ayında gerekse Ocak-Nisan döneminde ihracatta ilk sırada yer aldığı görüldü ([Dış Ticaret Dengesi raporumuz](#)). Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan Mayıs ayına ilişkin öncü verilere göre ise, dış ticaret açığı altın ithalatındaki hızlı yükselişin etkisiyle geçen yılın aynı ayına göre %49,5 artarak 7,7 milyar dolara çıktı. Bu dönemde ihracat geçen yılın aynı ayına göre %9,5, ithalat %21,4 arttı.

TCMB Finansal İstikrar Raporu'nu yayımladı.

TCMB tarafından yayımlanan Finansal İstikrar Raporu'nda iktisadi faaliyetteki toparlanma eğiliminin finansal sistemi destekleyici makroihtiyati politikalar, maliye politikası ve kredi teşviklerinin katkısıyla 2017 yılında da süreceği öngörüldü. Enflasyon üzerindeki yukarı yönlü baskıları azaltmak amacıyla yılbaşından bu yana güçlü bir parasal sıkılaştırma yapıldığını belirten TCMB, bu sayede döviz kuru oynaklığının azaltıldığını ve finansal istikrara dönük risklerin sınırlandırıldığını vurguladı. Bununla birlikte, ekonomik aktiviteyi destekleyici politikaların, kredi kanalının sağlıklı işleyişini destekleyerek finansal istikrara da katkı sağladığı belirtildi. Raporda, Kredi Garanti Fonu'nun da desteğiyle TL ticari kredilerdeki büyüme başta olmak üzere bireysel tarafta konut ve ihtiyaç kredisindeki canlanmanın da etkisiyle kredi hacmindeki toparlanmaya dikkat çekildi. Kredilerdeki güçlü büyümenin ekonomik faaliyete pozitif katkı sağlamaya devam edeceği öngörüldü. TCMB, bankacılık sektörünün güçlü sermaye yapısı, aktif kalitesi ve sahip olduğu likidite kalkanları sayesinde muhtemel risklere karşı dayanıklı olduğunun altını çizdi.

Yurt içinde enflasyon beklentilerin üzerinde...

Mayıs'ta TÜFE bir önceki aya göre %0,45 artarak beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Böylece, yıllık TÜFE artışı %11,72 oldu. Ana harcama grupları itibarıyla bakıldığında, TÜFE'de aylık bazda en hızlı yükseliş %5,97 ile giyim ve ayakkabı grubunda yaşandı. Nisan ayı enflasyonuna önemli ölçüde katkıda bulunan gıda ve ulaştırma fiyatları ise Mayıs'ta geriledi. Aylık bazda %0,52 artan yurt içi üretici fiyatlarındaki gelişmelere bakıldığında, en hızlı artış %3,24 ile mobilya ürünlerinde gerçekleşirken, kok ve rafine petrol ürünleri fiyatları başta olmak üzere mevsimsel etkiler sebebiyle enerji fiyatları geriledi. Mayıs'ta işlenmemiş gıda grubunda da üretici fiyatları %2'ye yakın düşüş kaydetti ([Enflasyon Gelişmeleri raporumuz](#)).

Küresel ve yurt içi piyasalar...

Geçen haftanın ilk günlerinde açıklanan verilerin küresel ekonomik aktiviteye ilişkin olumlu sinyaller vermesiyle piyasalara alım gelirken, haftanın kalanında ABD'de istihdam piyasasına ilişkin veri açıklamaları piyasalara yön verdi. Özellikle Cuma günü beklentilerin altında açıklanan tarım dışı istihdam verisinin etkisiyle dolar küresel piyasalarda haftalık bazda değer kaybetti. Altın fiyatları ise dolardaki düşüşün ardından yönünü yukarı çevirerek haftayı yükselişle kapattı. Petrol fiyatları üretim kısıntısının uzatılması kararına rağmen, ABD Başkanı Trump'ın ülkesinin Paris Anlaşması'ndan çekileceğini açıklamasının etkisiyle haftalık bazda sert düştü. Trump'ın bu açıklaması ABD'de petrol üretiminin artmaya devam edeceği yönünde algılanıyor. Yurt içinde ise, ekonomik aktivitede toparlanmanın sürdüğüne işaret eden veriler ve küresel risk iştahındaki artış TL'nin USD ve EUR karşısında değer kazanmasını sağladı. BIST-100 endeksi geçen hafta %1,4 oranında artarken, TL varlıklara olan talebin artmasıyla 2 yıl vadeli gösterge tahvilin bileşik faizi 31 baz puan geriledi.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Turist sayısı ve otel doluluk oranı arttı.

Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre, Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı Nisan'da 20 ayın ardından yıllık bazda artış kaydetti. %18,1'lik söz konusu artışta Rus ve Iraklı turistler belirleyici oldu. Bu dönemde Avrupalı turist sayısı gerilerken, Orta Doğu'dan gelen turist sayısında %85 ile oldukça hızlı bir artış kaydedildi. Ayrıca, Türkiye genelinde otel doluluk oranı Nisan'da önceki yılın aynı döneminde bulunduğu %52,9 seviyesinden %61,2'ye çıktı. Bununla birlikte, konaklama sektöründe İstanbul başta olmak üzere tüm Türkiye'de doluluk artışı yaşanmasına rağmen fiyatların artmadığı görülüyor. Nitekim Türkiye, Ocak-Nisan döneminde önceki yıla göre oda gelirlerinde yaşanan %23,3'lük düşüşle, Avrupa genelinde oda gelirleri en hızlı gerileyen ülke olmaya devam etti. Yatırımlara bakıldığında, yılın ilk çeyreğinde turizm sektöründe yapılan yatırımlarının tutar bazında büyük ölçekli projelerin etkisiyle önceki yılın aynı dönemine göre yükseldiği görüldü.

Yurt içinde otomobil satışları geriledi.

Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) verilerine göre, Mayıs ayında satışlar yıllık bazda otomobil pazarında %10,9, hafif ticari araç pazarında %2,2 azaldı. Böylece, Mayıs'ta otomobil ve hafif ticari araç satışları yıllık bazda %9 daralarak 85.422 adede geriledi. Yılın ilk 5 ayı itibarıyla otomobil satışları önceki yılın aynı dönemine göre %10,3 düşerken, toplam pazar %8,6 daraldı. Öte yandan, Güney Afrika'dan ithal edilen 1,5 ile 1,6 litre motor hacmine sahip otomobillere Toplu Konut Fonu (TOKİ) fonu uygulaması kapsamında %10'luk ek vergi getirildi. Böylece, ilgili araçların mal, navlun ve sigorta dâhil (CIF) bedelinin %10'u kadar ek vergi tahsil edilmesine karar verildi. Vergi kapsamına giren tek araç Mercedes-Benz'in Güney Afrika'daki fabrikalarında üretilen ve firmanın yurt içi satışlarının %40'unu oluşturan C serisi sedan otomobilleri oldu. Kararın ardından Mercedes-Benz Türk yetkilileri ilerleyen dönemde söz konusu modellerin Almanya'dan ithal edilmesini değerlendireceklerini açıkladı.

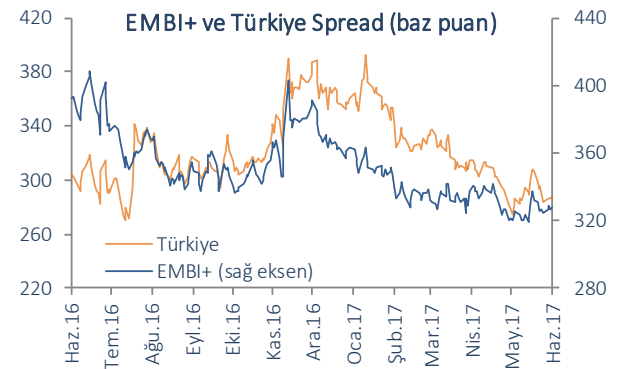
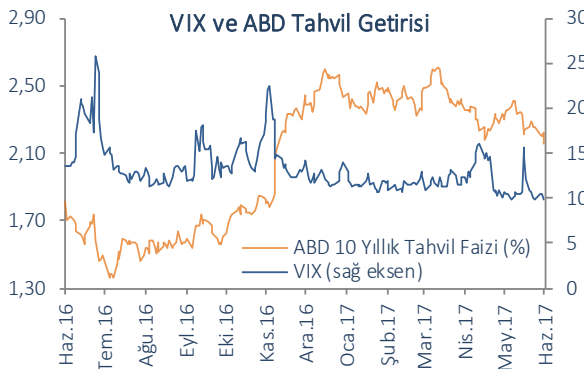
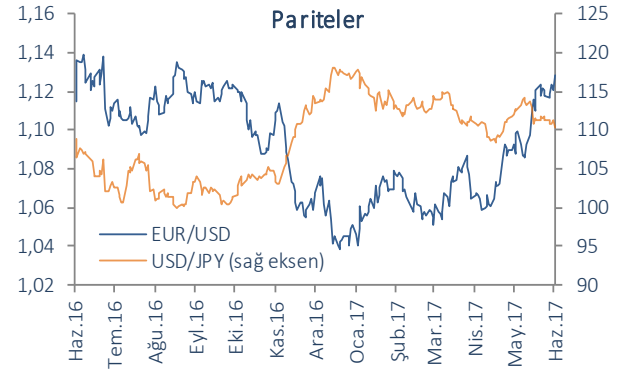
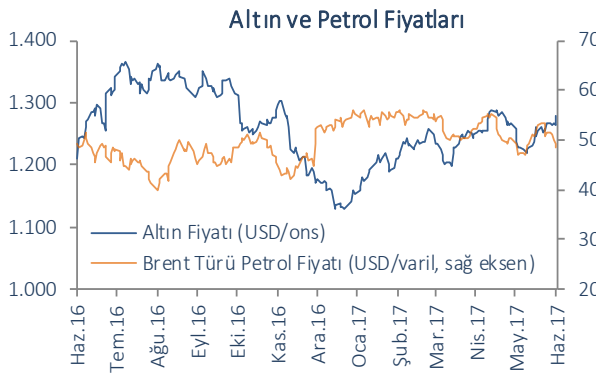
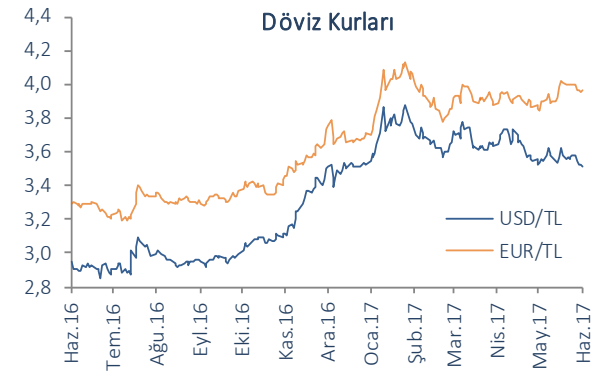
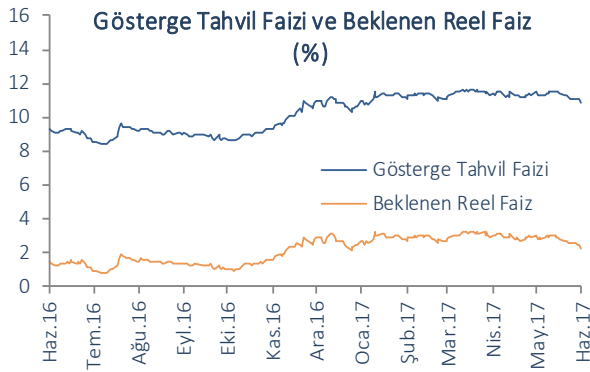
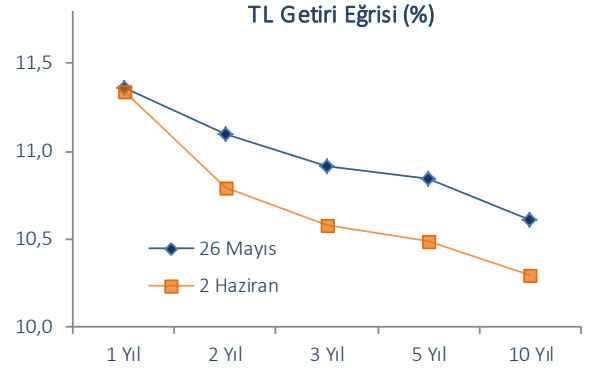
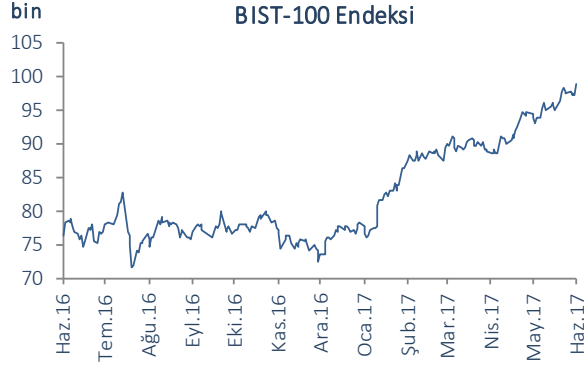
İnşaat demiri ithalatında gümrük vergisi indirimi...

Bir süredir yüksek seyreden demir fiyatları inşaat sektörü faaliyetlerine yönelik endişe yaratıyor. Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı, demir fiyatlarındaki artışın enflasyon ve dövizdeki yükselişten daha fazla olduğuna ve bu durumun sektöre olumsuz etkilerine dikkat çekti. Yapılan açıklamada, demir fiyatlarındaki hızlı artışın sürmesi halinde sektörde faaliyetlerin aksayacağı vurgulandı. Ayrıca, söz konusu maliyet artışının konut fiyatlarına da yansıtacağı ifade edildi. İnşaat Mütahhitleri Konfederasyonu Başkanı da, 9 Haziran'a kadar demir fiyatlarında düşüş sağlanmaz ise sektör olarak faaliyet durdurma kararı alacaklarını duyurdu. Öte yandan, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi, inşaat demiri ithalatına uygulanan gümrük vergisini düşüreceklerini açıkladı.

Katılım sigortacılığı dönemi başlıyor.

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek sigorta piyasasının çeşitlendirilmesi ve derinlik kazandırılması amacıyla katılım sigortacılığının hayata geçirileceğini söyleyerek bu konudaki mevzuat çalışmalarının son aşamaya geldiğini bildirdi. Şimşek, katılım sigortacılığının pazar payının 2023 yılında %10'a ulaşmasının hedeflendiğinin altını çizdi. Sektörün 2023 yılında Bireysel Emeklilik Sistemi ve Otomatik Katılım Sistemi'nde 180 milyar TL fon yaratması beklenirken, sigortacılık ürünlerinde ise prim üretiminin 120 milyar TL'ye ulaşacağı öngörülüyor. Böylece, 2023'te 300 milyar TL'lik prim ve fon tutarının yaklaşık 30 milyar TL'lik kısmının katılım sigortacılığı ve emekliliği ürünlerinden oluşacağı tahmin ediliyor.

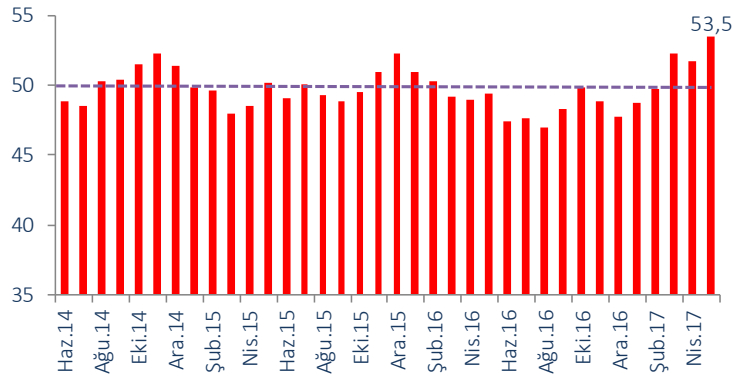
PİYASALARDAKİ GELİŞMELER

i NEDEN ÖNEMLİ

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (Purchasing Managers' Index - PMI), özel sektörde satın almadan sorumlu yöneticiler ile gerçekleştirilen aylık anketler üzerinden elde edilen bilgiler kullanılarak hazırlanmaktadır. Bu bilgiler arasında imalat ve/veya hizmetler sektörlerinde üretim, yeni siparişler, stok seviyeleri, istihdam ve fiyat hareketleri yer almaktadır. Endeksin oluşturulmasındaki temel amaç, imalat sanayiinde aktivitenin ne yönde hareket ettiğine dair anlamlı bir sonuca ulaşılması ve belirli bir zaman aralığında gelişmelerin analiz edilmesine olanak sağlanmasıdır. PMI verileri, resmi verilerden önce açıklanması ve sektördeki eğilimleri görece doğru bir şekilde yansıtması sebebiyle, ekonomik aktivitenin seyrine ilişkin önemli ipuçları vermektedir. Endeksin 50 eşik değerinin üzerinde olması ilgili sektörde faaliyetin canlı olduğunun, bu seviyenin altında olması ise faaliyetin yavaşladığının göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye İmalat Sanayi PMI

Kaynak: Reuters

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
5 Haziran	TÜİK Tüketici Fiyat Enflasyonu	Mayıs	aylık %0,45 (G)
	TÜİK Yurt İçi Üretici Fiyat Enflasyonu	Mayıs	aylık %0,52 (G)
	ABD Fabrika Siparişleri	Nisan	aylık -%0,2
	Euro Alanı Hizmetler PMI	Mayıs	56,2
6 Haziran	Euro Alanı Perakende Satışlar Verisi	Nisan	aylık %0,2
7 Haziran	Euro Alanı GSYH Büyüme Verisi	2017 1. Çeyrek	çeyreklik %0,5
	Japonya GSYH Büyüme Verisi	2017 1. Çeyrek	çeyreklik %0,6
8 Haziran	TÜİK Sanayi Üretim Endeksi	Nisan	
	Avrupa Merkez Bankası (ECB) Toplantısı ve Faiz Kararı	Haziran	
	Çin Dış Ticaret İstatistikleri	Mayıs	

(G) Gerçekleşme

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.